

उष्णकणिक (von उष् + कर्ण) m. pl. N. pr. eines Volkes MBh. 2, 1175.
उष्णकाण्ड (von उष् + काण्ड) f. N. einer roth blühenden Pflanze
(vulg. उँटाही) RĪGĀN. im ÇKDr.

उष्णग्रीव (von उष् + ग्रीवा) m. gaṇa देवपथादि zu P. 5, 3, 100. Kic.
zu 1, 1, 63. (nämlich भगदर) eine Form der Mastdarmfistel Suçr. 1, 263,
5, 18. 266, 2. 2, 60, 7.

उष्णधूसरपुच्छिका (von उष् + धू + पुच्छ) f. Name eines Strauchs mit
stechenden Haaren, *Tragia involucrata* L. (vulg. विचिटी), RATNAM. im
ÇKDr. — Vgl. वृश्चिकाली.

उष्णपदिका (von उष् + पाद) f. *Jasminum Sambac* Ait. (भद्रवल्ली)
RATNAM. im ÇKDr.

उष्णशिरोधर (उ + शि) n. = उष्णग्रीव ÇKDr. nach dem NĪDĀN.
उष्णस्थान (उ + स्थान) 1) n. Stall für Kameele. — 2) adj. daselbst
geboren (viell. N. pr.) P. 4, 3, 35, Sch.

उष्णिका (von उष्) f. 1) Weibchen vom Kameel H. an. 3, 11. MED. k.
31. PANĀT. 228, 16. — 2) eine bes. Art von irdenen Gefässen H. an.
MED. HĀR. 267. TRIK. 2, 9, 7 (उष्णिका). — Vgl. उष्णी.

उष्ण (von 1. उष्) 1) adj. f. घा Uṇ. 3, 2. a) heiss, warm (Gegens. शीत)
H. an. 2, 133. MED. n. 3. ब्रज RV. 10, 4, 2. उक् AV. 6, 68, 1. षडङ्कः
शीतां षड् मास उष्णम् 8, 9, 17. ÇAT. Br. 1, 5, 4. 1. 2, 2, 4, 15. अतो ह्येवोक्षो
वात्यतः शीतः 8, 6, 4, 19. उष्ण एव जीविष्यं कृती मरिष्यन् 7, 3, 11. भस्मन्
12, 4, 2, 2. KĀND. UP. 1, 3, 2. KAUC. 78. M. 3, 237. 5, 117. 11, 214. Hip. 2,
11. R. 3, 28, 5. Suçr. 1, 3, 4. 13, 4. 19, 10. 34, 7. 112, 20. 127, 17. Hit. I,
74. 186. RAGH. 4, 8. 12, 4. MECH. 12. 87. अत्युष्ण (s. d.) BHAG. 17, 9. MBh.
2, 313. अत्युष्ण (s. d.) 1, 772. heiss von einem Seufzer: दीर्घमुल्लं च निःश्वस्य
सम् R. 4, 33, 41. MECH. 100, v. 1. गोष्ठान्नाभिः — तद्वियोगव्यथाभिः 107.
उष्णम् adv.: निःश्वस्य दीर्घमुल्लम् R. 4, 33, 31. 2, 38, 3. Çik. 91, 12. subst. ein
heisser, warmer Gegenstand: अर्को ऽधिपतिरुष्णानाम् MBh. 14, 1177. उ-
ष्णं कृत्वा oder उष्णकृत्य gaṇa सान्नादादि zu P. 1, 4, 74. — b) rasch zu
Werke gehend AK. 2, 10, 9. TRIK. 3, 3, 122. H. 384. an. MED. — 2) m. n.
Hitze, die heisse Jahreszeit AK. 3, 6, 22. 1, 1, 3, 19. TRIK. H. 1383. 157.
an. MED. उष्णे वर्धति शीते वा मारुते वाति वा भृशम् M. 11, 113. उष्णमत्त-
र्दधे सद्यः DAÇ. 1, 15. अनुभवति मूर्ध्ना पादपस्तीत्रमुल्लम् Çik. 104. नोष्णं न
शिशिरे तत्र MBh. 14, 188. उष्णानि कृष्णं वर्तते गच्छावो यमुनां प्रति 1,
8063. उष्णात्ते R. 6, 69, 30. न शीतोष्णं रोचते VET. 24, 13. न शीतोष्णेन च
क्षमः ARG. 4, 47. — 3) m. Zwiebel RĪGĀN. im ÇKDr. — 4) m. N. pr.
eines Fürsten VP. 461. — 5) f. उष्णा a) Hitze. — b) Auszehrung. — c)
Galle RĪGĀN. im ÇKDr. — Vgl. अत्युष्ण, कटुष्ण, कवोष्ण, कोष्ण.

उष्णक (von उष्) 1) adj. a) fieberkrank H. an. 3, 12. MED. k. 31. von
Hitze begleitet: स्वरः P. 5, 2, 81, Sch. — b) rasch zu Werke gehend P. 5,
2, 72. H. 384. an. MED. — 2) m. Hitze, die heisse Jahreszeit gaṇa पावादि
zu P. 5, 4, 29. H. an. MED.

उष्णकर (उ + कर Strahl) m. Sonne Ind. St. 2, 261. 283.

उष्णकाल (उ + का) m. die heisse Jahreszeit Suçr. 1, 179, 7. PANĀT.
174, 9. Hit. I, 186.

उष्णग (उ + ग) m. die heisse Jahreszeit: चितं हरसि मे सौम्य न-
दीकूलमित्रोष्णगः R. 5, 31, 36. उष्णगे 6, 11, 24. उष्णगे काले 5, 93, 13. उष्ण-
गेषु DRAUP. 5, 15.

उष्णगु (von उष् + गो Strahl) m. Sonne Ind. St. 2, 261. 283.

उष्णकरण (उष्णम्, acc. von उष्ण, + क) P. 6, 3, 70, Vārt. 9. erhitzend,
erwärmend.

उष्णता (von उष्ण) f. Hitze, Wärme: विक्रियुष्णतां त्यजेत् MBh. 3, 1510 1.

उष्णत्व (wie eben) n. dass. RAGH. 5, 54.

उष्णदीधिति (उ + दी) m. Sonne (heissstrahlig) RAGH. 5, 30.

उष्णनदी (उ + न) f. der heisse Fluss; so heisst die Vaitaraṇī, der
Höllensfluss, ÇKDr.

उष्णरश्मि (उ + र) m. Sonne (heissstrahlig) AK. 1, 1, 2, 30. MBh.
3, 16998. RAGH. 5, 4. KUMĀRAS. 3, 25.

उष्णवाराण (उ + वा) m. n. Sonnenschirm H. 717, Sch. HĀR. 40. Ku-
MĀRAS. 5, 52.

उष्णवीर्य (उ + वी) m. *Delphinus gangeticus* H. 1330.

उष्णवेताली (उ + वे) f. N. pr. einer weiblichen Gottheit HARIV.
LANGL. I, 511.

उष्णंशु (उ + शंशु) m. Sonne, (heissstrahlig) H. 93.

उष्णगम (उ + ग) m. Ankunft der Hitze, die heisse Jahreszeit
AK. 1, 1, 2, 19. H. 157.

उष्णभिगम (उ + ग) m. dass. ÇANDAR. im ÇKDr.

उष्णालु (von उष्ण) adj. von der Hitze leidend, die Hitze nicht vertra-
gend P. 5, 2, 122, Vārt. 7. उष्णालुः शिशिरे निषीदति तरेर्मूलात्तवाले
शिखी VIKR. 41.

उष्णामरु (उ + अ) m. Winter RĪGĀN. im ÇKDr.

उष्णिका (von उष्ण) f. P. 5, 2, 71. Reisbrei Sch. AK. 2, 9, 50. H. 397.

उष्णिन् gaṇa प्रज्ञादि zu P. 5, 4, 38.

उष्णिमन् (von उष्ण) m. Hitze gaṇa दृढादि zu P. 5, 1, 123. KĀND. UP.
3, 13, 8.

उष्णिक् f. P. 3, 2, 59. Vop. 26, 71. 3, 134. 160. AK. 2, 7, 22. SIDDH. K.
247, b, 5 v. u. 1) ein aus 3 Pāda, zwei achtsilbigen und einem zwölfsilbi-
gen, bestehendes Metrum (z. B. RV. 1, 79, 4) RV. PRĀT. 6, 20. fgg. AV.
19, 21, 1. VS. 14, 10. 18. 24, 12. 28, 15. ĀIT. Br. 1, 5. ÇAT. Br. 3, 6, 2, 3. 10,
3, 1, 2. In der klass. Metrik: ein Versmaass von 4 × 7 Silben COLEBR.
Misc. Ess. II, 139. उष्णिग्गर्भा heisst eine Gājatri von 6 + 7 + 11 Sil-
ben (z. B. RV. 8, 24, 23) RV. PRĀT. 6, 19. — 2) ein dem Metrum उष्णिक्
geweihter Backstein KĀTJ. ÇR. 17, 11, 7. 12, 13. — Das Wort wird beim
Sch. zu P. 3, 2, 59 auf स्त्रिक् mit उद् zurückgeführt.

उष्णिका f. gaṇa अनादि zu P. 4, 1, 4. 1) pl. Genick RV. 10, 163, 2. प्र-
णालु ग्रीवाः प्र प्रणालूक्षिका वृत्रस्येव शचीपतिः AV. 6, 134. 1. 9, 8, 21.
10, 10, 20. — 2) = उष्णिक् RV. 10, 130, 4. VS. 21, 13. 23, 33. उष्णिक्ककुभौ
(sic) ÇAT. Br. 4, 2, 5, 20.

उष्णिकार (von उष्ण + कर्) erwärmen Suçr. 1, 243, 3. MĀKṢH. 50, 1.

उष्णोगङ्ग MBh. 3, 10698 wohl nur fehlerhaft für तूष्णीगङ्ग (s. d.). LAS-
SEN (LIA. I, 548, N.): die heisse Gaṅgā, d. h. die Badarī, wo heisse
Quellen sind.

उष्णीष 1) m. n. Kopfbinde, Binde überh. AV. 15, 2, 1. तस्य होष्णीषे-
णाद्यावपिनक्षुन्तस्मादुष्णीषमेव पर्यस्य ग्राष्णो ऽभिष्टुवति ĀIT. Br. 6, 1.
अथास्मा अथपुरुष्णीषं प्रयच्छति तदञ्जलिना प्रतिगृह्य त्रिः प्रदक्षिणं शिरः
सम्यक् वेष्टयित्वा ĀÇV. ÇR. 3, 12. लोक्षितोष्णीष adj. 9, 7. KĀTJ. ÇR. 22,
3, 15. ĀÇV. GRHJ. 3, 8. ÇAT. Br. 3, 3, 2, 3. तस्या उष्णीषो विश्वत्रयतमः 14,
2, 1, 8. 4, 3, 2, 7. KĀTJ. ÇR. 22, 4, 10. PANĀV. Br. in Ind. St. 1, 33. षट्पार्ष-